

ГРАБА́Р Володимир Еммануїлович (10(22). 01. 1865, Відень — 26. 11. 1956, Москва) — правознавець. Син *Ольги*, брат *Ігоря* Грабарів, онук *А. Добрянського*. Із походження закарп. українець, дитинство провів поблизу Пряшева. 1879 разом із батьками переїхав у Росію. Навч. у Києві в Колегії Павла Ґалаґана (1880–83), закін. Моск. університет (1888). Від 1893 — приват-доцент, від 1901 — проф. Юр'єв. університету (нині м. Тарту, Естонія). Під час 1-ї світової війни у 1914–15 — юрисконсульт дипломат. канцелярії при Ставці рос. верхов. головнокомандування, однак через незгоду із керівництвом подав у відставку. 1918 отримав від Петрогр. університету наук. ступінь д-ра міжнар. права, який 1943, після введення в СРСР системи вчених ступенів, підтвердив Моск. університет. Від 1918 — проф. Воронеж., від 1923 — Моск. університетів. Водночас впродовж 1922–29 працював консультантом наркоматів зовн. справ і зовн. торгівлі СРСР; як експерт рад. делегації брав участь у роботі Лозанн. конф.

(1922); був співавтором Консул. статуту СРСР (1926). У 1926 обраний академіком ВУАН по каф. міжнар. права, але оскільки не був затверджений на посаді Наркоматом освіти УСРР, відмовився від співпраці з ВУАН. У 1929 залишив роботу в держ. органах і зосередився на наук. діяльності. Осн. наук. праці присвяч. питанням міжнар., дипломат. і консульс. права, законів і звичаїв війни.

Основні праці

Война и международное право // Ученые зап. Император. Юрьев. университета. 1893. № 4; Римское право в истории международно-правовых учений. Юрьев, 1901; Начала равенства государств в современном международном праве. С.-Петербург, 1912; Вопросы международного права в юридических консультациях Балда. Петроград, 1917; Питання державного і міжнародного права в коментарях Джона Мера до сентенцій Петра Ломбарда // Зап. соц.-екон. відділу ВУАН. К., 1927. Т. 5–6; Материалы к истории литературы международного права в России (1647–1917). Москва, 1958.

Рекомендована література

1. Дурденевский В. Н. Владимир Грабарь – юрист и историк: К 60-летию науч. деятельности // Вест. Моск. университета. 1949. № 7;
2. Ладыженский А. М. Памяти В. Э. Грабаря // Изв. вузов. Правоведение. 1965. № 3;
3. Богуславский М. М., Уусталь А. Т. Выдающийся ученый международник В. Э. Грабарь: К 120-летию со дня рождения // Совет. госп-во и право. 1985. № 11;
4. Савчук К. О. Міжнародно-правові погляди академіка В. Е. Грабаря. К., 2003.

І. Б. Усенко

Бібліографічний опис:

Грабар Володимир Еммануїлович / І. Б. Усенко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-26733>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).